

RAADSVOORSTEL MET BESLUIT

Raadsvergadering	: 29-09-2025
Agendapunt	: ...
Onderwerp	: Nota Hert foar Opsterlân
Portefeuillehouder	: Libbe de Vries

Beetsterzwaag, 26-08-2025

Voorstel

1. De nota Hert foar Opsterlân vast te stellen.
2. Vanaf 2026 structureel jaarlijks €123.000 beschikbaar te stellen voor de inzet van verenigingsondersteuning en gezinsondersteuning.

Inleiding

Voor u ligt het voorstel om de nota Hert foar Opsterlân vast te stellen en om structureel middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering ervan. In de nota staat hoe we als gemeente samen met onze dorpen, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties willen bouwen aan een sterke sociale basis. We kiezen ervoor om te investeren in wat mensen en dorpen zelf kunnen, in welzijn en in gezondheid dichtbij huis.

De samenleving verandert: meer mensen worden ouder, mensen voelen zich vaker alleen en de druk op de zorg neemt toe. De nota speelt in op deze ontwikkelingen en sluit aan bij landelijke akkoorden over deze ontwikkelingen, zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA). De nota geeft ook uitvoering aan de afspraken uit het coalitieakkoord Mei-inoar foarút. Hierin staat onder andere dat 'we willen samenwerken met vertrouwen in de kracht van onze mienskip'. Met dit voorstel geeft de raad richting aan die beweging.

Beoogd effect en/of resultaat

- Sterkere verbinding tussen inwoners en gemeenschappen.
- Inwoners worden beter gefaciliteerd om naar elkaar om te kijken.
- Passende ondersteuning wordt dichterbij en samenhangend aangeboden.

Argumenten

1.1. De nota versterkt de mienskip als fundament van het sociaal beleid

Met dit besluit erkent de raad de kracht van de mienskip: inwoners die voor elkaar zorgen en samen de leefbaarheid versterken. De nota biedt een beleidskader dat deze gemeenschapszin ondersteunt en stimuleert. Dit sluit aan bij het coalitieakkoord, waarin staat dat "*we ons richten op preventie en dit samen met Mienskip doen*". Door deze koers vast te stellen, geeft de raad richting aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Het versterkt de sociale samenhang en bevordert de zelfredzaamheid van inwoners.

1.1.1. De nota geeft uitvoering aan de Preventieagenda 2021-2030

De raad kiest met deze nota voor een aanpak die inzet op het voorkomen van problemen door te investeren in de sociale basis. Dit betekent aandacht voor ontmoeting, participatie en welzijn in de eigen leefomgeving. Het coalitieakkoord benadrukt het belang van "preventie en positieve gezondheid als uitgangspunt". Door dit beleid vast te leggen, wordt de basis gelegd voor een samenleving waarin mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en leven. Het bevordert de

gezondheid en het welzijn van alle inwoners. Met het vaststellen van de nota Hert foar Opsterlân voeren we de Preventieagenda 2021-2030 uit.

1.2. De nota biedt een samenhangende koers voor samenwerking en uitvoering

De sociale basis raakt meerdere domeinen: welzijn, zorg, participatie, inclusie en leefbaarheid. Met deze nota stelt de raad een integrale visie vast die richting geeft aan samenwerking tussen inwoners, organisaties en de gemeente. Door deze koers vast te stellen, voorkomen we versnippering en werken we aan een samenhangende aanpak. Het biedt duidelijkheid en houvast voor alle betrokken partijen.

2.1. Extra inzet van gezinsondersteuning vermindert escalatie van problemen

We schalen gezinsondersteuning op, omdat deze activiteiten kleine problemen klein houdt. Extra gezinsondersteuning via Home Start en Buurtgezinnen draagt bij aan een goede oplossing. Deze hulp is laagdrempelig en effectief. In onze dorpen is de sociale samenhang groot. Toch hebben gezinnen soms problemen. In kleine gemeenschappen blijven kwetsbaarheden vaak verborgen. Schaamte en sociale controle maken het moeilijk om hulp te vragen. Daardoor worden problemen soms te laat gezien. Dit kan leiden tot escalatie. Buurtgezinnen draagt bij aan de omslag van individuele zorg naar gemeenschappelijke ondersteuning in de sociale basis. Of de extra inzet genoeg is, moet blijken uit de monitoring.

2.2. De verenigingsondersteuner ondersteunt bij organisatie van lokale initiatieven

Steeds meer verenigingen hebben moeite met het vinden van vrijwilligers, het bijhouden van administratie en het voldoen aan steeds complexere regelgeving. Dit bedreigt hun voortbestaan op de lange termijn. De inzet van een verenigingsondersteuner biedt hiervoor een oplossing. Deze professional ondersteunt lokale verenigingen bij organisatorische, administratieve en beleidsmatige taken. Dit betreft een nieuwe functie van in eerste instantie 0,6 fte. In onze dorpen vervullen verenigingen een cruciale rol in het sociale en culturele leven. Ze brengen inwoners samen, versterken de sociale cohesie en dragen bij aan een gevoel van gemeenschapszin. Evaluatie moet uitwijzen wat werkelijk nodig is voor deze functie.

Kanttekeningen

1.1 De sociale basis is geen garantie voor effectieve preventie

Hoewel de nota inzet op positieve gezondheid en sociale samenhang, is niet te bewijzen dat dit leidt tot lagere zorgkosten of minder hulpvragen. Daarom zetten wij stevig in op monitoring en evaluatie. We verzamelen data en ervaringen van inwoners, die de investeringen onderbouwen.

2.1 We investeren bewust, maar moeten realistisch blijven over onze financiële ruimte

De nota Hert foar Opsterlân zet in op het versterken van gemeenschapskracht, inclusie en preventie. De ambities zijn echter breed en raken meerdere domeinen. Tegelijkertijd staat de gemeentelijke begroting onder druk. Het is belangrijk dat de inzet op de sociale basis niet afhankelijk is van losse projecten of tijdelijke subsidies, maar dat het wordt geborgd in het dagelijks werk van organisaties. Bij het Fries Integraal Zorgakkoord zijn middelen aangevraagd die bijdragen in de kosten van het realiseren van de ambities uit deze nota.

Middelen

De meeste activiteiten die staan genoemd in de nota worden betaald uit het bestaande welzijnsbudget. Dit welzijnsbudget staat structureel in de gemeentelijke begroting. Daarnaast is een FrIZA subsidieaanvraag bij het ministerie van VWS ingediend om activiteiten uit de nota Hert foar Opsterlân te financieren.

Voor de inzet van een verenigingsondersteuner en borging van gezinsondersteuning (Home Start en Buurtgezinnen) is apart budget nodig.

Wat vragen we aan	Wat kost dat?
Verenigingsondersteuner (0,6 fte)	€ 58.000,-
Gezinsondersteuning (Home Start en Buurtgezinnen)	€ 65.000,-
Totaal	€ 123.000,-

Deze € 123.000 per jaar komt ten laste van het begrotingsresultaat. Als de FrlZA subsidie wordt toegekend, dan hebben we voldoende middelen om Hert foar Opsterlân uit te voeren. Wanneer deze subsidie niet wordt toegekend, dan is het begrotingssaldo waarschijnlijk negatief. We onderzoeken of de kosten (deels) dekkend gemaakt kunnen worden door herschikking van het budget voor welzijn, cultuureducatie en sociaal cultureel werk. Ook wordt er gekeken of de synergie tussen verschillende subsidieregelingen, zoals 'sociaal cultureel werk' en 'foar ús doarp' bijdraagt aan het vinden van dekking.

SDG's

Dit voorstel draagt bij aan:

- Goal 3: Goede gezondheid en welzijn
- Goal 10: bevorderen van inclusiviteit

Evaluatie

In Opsterland meten we deze maatschappelijke effecten met de monitor Sociale Samenhang van Planbureau Fryslân. Over vier jaar bekijken we of er verbeteringen zijn op deze punten. Zo weten we of het beleid voor de sociale basis op de lange termijn echt verschil maakt.

Op voorzieningenniveau richten wij ons op drie kernvragen:

1. Wat is er gedaan om voorzieningen inclusief en voor iedereen aantrekkelijk en toegankelijk te maken?
2. Zien we een toename van het inwoners dat gebruik maakt van de voorliggende voorzieningen?
3. Wat is de impact van deze voorzieningen op inwoners die er gebruik van maken?

Bijlagen

1. Nota Hert foar Opsterlân

Vertrouwelijke stukken ter inzage gelegd voor raadsleden

Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van de Gemeente Opsterland,

De secretaris,

De burgemeester,

Sandra van 't Hooge

Andries Bouwman

Team : Ontwikkeling Sociaal Domein
Behandelend ambtenaar : Pieter Engelsma
Telefoonnummer :
Emailadres : pieter.engelsma@opsterland.nl

Ontwerp raadsbesluit

Raadsvergadering : 29-09-2025
Agendapunt : ...
Onderwerp : Vaststellen nota Hert foar Opsterlân

De raad van de Gemeente Opsterland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 26 augustus 2025

besluit:

1. De nota Hert foar Opsterlân vast te stellen.
2. Vanaf 2026 jaarlijks €123.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van extra activiteiten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Opsterland van 29-09-2025.

De griffier,

De voorzitter,

Laura Meijer

Andries Bouwman